

Latvijas
Lauksaimniecības
universitāte

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

Ne tikai kalendārs, bet arī mācību materiāls!

Ikviens pārle vispirms ir smilšu graudiņš, kas iekļuvis gliemežvākā un rada gliemenei grūtības. Un gliemene sāk pārdomāt, kā panākt, lai graudiņš kļūtu gluds, noslīpēts un samtains. Un, kad gliemenei tas ir izdevies, tā domā: "Lūk, es esmu pārvarējusi vēl vienu izaicinājumu!"

Jau gadu tūkstošiem pārļu gliemene māca cilvēkus saprast kā savus izaicinājumus un šķēršļus ievēstīt gaišā, maigā, varavīksnes krāsu materiālā, lai iegūtu neredzētas bagātības – Pērles.

Lai jaunajā mācību gadā katrs smilšu grauds pārtop skaistā Pērlē!

Esam Jums sagatavojuši **jaunā mācību gada Kalendāru!**

Šoreiz tas nav tikai kalendārs, bet arī ierosme! Uzdevumi ir ideju impulsi, kas noderīgi gan gada garumā, gan pa mēnešiem.

Kalendāra veidotāji ir pārliecināti, ka ikviens pedagogs ir radošs un noteikti atradīs caurviju darbību kopumu un pats izvēlēsies cik un kurus uzdevumus pildīt!

Galvenās idejas, ko varat spēles veidā apgūt:

2019./2020. mācību gads

- Pienāk laiks, kad piena zobus nomaina kaula zobi, kuriem jābūt izturīgiem, jo jākalpo ļoti ilgi. Atvadišanās no piena zobiem ir satraucošs un vienlaikus patīkams notikums, ko vērts nosvinēt kopā ar draugiem! **Jums ir uzlīmītes ar zobiem**, kuras var ielīmēt konkrētajā mēneša datumā, kad kādam no grupas ir pienācis šis svarīgais notikums!
- Kalendāra vidū ir izkrāsojams **burkānu pulkstenis**. Septembra burkāns jau izkrāsots, priecāsimies, ka katrā jaunā mēnesī pa vienam izkrāsosiet arī pārējos!
- Kalendārā paslēpies kāds **12 punktu zīmējums**, kas mācīs pacietību, jo katru mēnesi drīkst savienot tikai vienu posmu(karote ar ievārijumu).
- **Atrodiet nepareizo!** Visu mēs novērtējam salīdzinot. Kalendārā uzzīmētas gan lielas lietas, gan pavisam sīciņas. Izmantojot mēroga nesaderību, atrodiet, kam būtu jābūt lielākam un kam mazākam.

Septembris

- Īstais ražas laiks, vispopulārākā skolas augļa – **ābola** izgaršošanas laiks! Noskaidrojiet kādā krāsā ir jābūt **skolas augļa logo ābolam un izkrāsojiet to** (noskaidrot informāciju var www.piensaugliskolai.lv). Kādās krāsās vēl ir āboli? Vai visi zaļie āboli ir vēl negatavi?
- Ar lielākajiem bērniem ir īstais brīdis izrunāt programmas **saukļa būtību: "Piens un augļi mani draugi!"** Pārliecināties, vai viņi tā domā un kā katrs to izprot!
- Sameklējam kalendārā visu, kas **izaug no sēklas** un ir ēdams. Varat tam pielikt ķeksīti, mazu sēkliņu vai pielīmēt, piemēram, īstu ābola sēklu! Ar bērniem jāpārrunā, kādas sēklas bērni atpazīst, kādas atšķirības viņi saredz. Var izveidot sēkliņu aplikāciju!?

Oktobris

- Sameklējiet kalendārā kādu **augli, kurš neaug Latvijā** (uz viena kāpostu kacena aug ananass).
- Izrunājiet, kādi **darbi jāpaveic rudenī**, lai pavasarī atkal varētu audzēt jaunus augus. Ir vērts noskaidrot, kāpēc rudenī pēc ražas novākšanas ir svarīgi zemi uzrakt vai uzart (lai zeme varētu elpot un tīktu aprakts tas, kam jāsatrūd, dodot spēku jaunai ražai). Ierosmei var veikt interesantas sacensības smilšu kastes uzrakšanā.
- Visiem augiem ir izteiksmīgāka vai mazāk sajūtama smarža. Arī ēdienam tā ir ļoti svarīga. Bērni ir smaržojuši ziedus, bet vai viņi zina, kā smaržo siens, ko ēd gotiņa, kā smaržo svaigs piens un kā produkti, kas jau pagatavoti no piena (biezpiens, siers), kā smaržo zeme pēc lietus, sūnas un sēnes? Kuras smaržas ir "visgaršīgākās" domas veicinošas?

Novembris

- Vai bērni zina, kas ir **Jumis**?

Seno latviešu dievība, ko simbolizē divi kopā saauguši augļi, rieksti vai vārvas. Jumis simbolizē un sargā ražu un saticību. Uzzīmējiet vai kādā citā tehnikā izveidojiet Jumja zīmi. Atrodi Jumi kalendārā!

- Saskaņiet, cik **dzērveņu** ir kalendārā. Pamēģiniet apēst purva dzērveni nemaz nesaviebjoties! Ja nav pieejams īstās ogas, var mēģināt sašķobīt segu tā, lai visa grupa piepildās smiekliem un visi var aplaudēt bērnam, kuram sanāk vislabāk.

Decembris

- Sameklējiet kalendārā **ķirbi**, pārrunājiet, kādus ēdienus var no tā pagatavot (ēst svaigu, zupās, salātos, putrās, grilēt, cept, marinēt utt.). Izveidojiet aplikācijas no ķirbja sēklām. Tās var savērt kā krelles, veidot rotas.

- Sameklējiet kalendārā **sniegu**! Izrunājiet, vai lielā salā sniegs dara pāri augiem vai arī tos sargā. Varbūt bērni zina kādu dzejolīti vai dziesmu par sniegu un tā labo darbu (piemēram, "Laba slava sniedzīgam").
- Var organizēt nodarbību, kurā bērni **ābolu noformē kā dāvanu vai Ziemassvētku eglītes rotājumu**, piemēram, sakaltētas ābolu šķēles.

Iesakām izrunāt, ka pārtikā lietotas lietas var izmantot arī citiem mērķiem, gatavojot rotājumus u.tml., bet pēc tam pašiem, mājdzīvniekiem, meža zvēriem vai putniem tās jāapēd, nevis jāizmet.

Janvāris

- Pasauli mēs redzam, dzirdam, sasmaržojam, sagaršojam un sataustām. Sameklējiet kopā ar bērniem vismaz 5 dažādas faktūras, virsmas. Ir ļoti labi, ja pētīt var augļus un dārzeņus. Piemēram, aizsietām acīm vai paslēpjot maisiņā sataustīt un atšķirt burkānu, ābolu, bieti, bumbieri, sīpolu.
- Sniega vīru ceļot, visdrīzāk degunam izmantos burkānu. Tas varētu būt ierosinājums sarunai par to, cik burkāns noderīgs un veselīgs.

Februāris

- Nosauciet ēdienus, kuru izgatavošanai nepieciešams **piens**. Pārrunājiet, kāpēc ir svarīgi lietot uzturā pienu un piena produktus.
- Sameklējiet kalendārā **govi** un **kazu**. Noskaidrojiet, cik tesmenī pupu ir govij un cik kazai. Pārrunājiet, ko tās ēd vasarā un ziemā. Varbūt ar lielākiem bērniem veidojas interesanta saruna par to, kā sienu žāvēja agrāk, kas ir zārds, mūsdienās laukos var redzēt satītus rulus, kas ir skābsiens.
- Sameklējiet, kur paslēpies dūsmīgais **Zobgrauzis**. Visi bērni kopā var izdomāt leģendu vai stāstu, kā viltīgais Zobgrauzis izlikās par veselīgu draugu, bet bērni viņu atpazīna. Bērni var dot īpašu vārdu kādam stāsta varonim, katrs pasakot vienu burtu, piemēram G_P_U_Z_K_Ā_N_O. Tā sanāk pavisam neizrunājams vārds, tas ir kā dikcijas vingrinājums.

Marts

- Kalendārā paslēpušies **kukaiņi un rāpuļi**. Atrodiet tos, kas ļoti vēlami dārzā un tos, kuri nevēlami, jo dabā visiem sava vieta un nozīme (bite, slieka, varde, gliemezis, laputs, kāpostu taurenis, kolorado kāpurs, skudra). Kukaiņi un rāpuļi ir attēloti uz nogriežamajām lapiņām kalendāra apakšā. Dārzam nedraudzīgos var izgriezt.
- Bērni jau pazīst burtus. Visiem interesanti noskaidrot, ka **vitamīnu "vārdi"** arī ir burti (A,B,C,D,E,K,P). Sarunā par vitamīniem atgādināt, ka vislabākās minerālvielas un vitamīni ir tie, ko iegūstam, ēdot dārzeņus, augļus un piena produktus. Bieži bērni vitamīnus atpazīst tikai kā tabletiņas, tāpēc svarīgi skaidrot, kur tie atrodami mūsu pārtikā. Interesanti, ka D vitamīnu dod saulīte. Vitamīnu pilnie nosaukumi A, B1, B2, PP, B6, B7, B9, B12, C, D, E, K.
- Sameklējiet kalendārā **pumpurus**. Iesakām kādu zariņu ielikt vāzē un visiem kopā vērot, kā tas uzplaukst. Pastaigā dabā var papētīt, cik dažādi var būt pumpuri.

Aprīlis

- Sameklēt kalendārā un nogaršot pirmos **zaļumus**- asnus vai dīgstus. Kā aktivitāte var būt redīsa sēklu diedzēšana grupā.
- Iepriekšējā mācību gadā sējāt un audzējāt zirņus, arī šogad var veikt līdzīgu aktivitāti un visiem kopā izaudzēt kādu augu.
- Kalendārā attēlota **lāpsta**. Zemi, lai tajā sētu sēklas, ir atbilstoši jāapstrādā. Vienu dienu smilšu kaste pārtop par improvizētu dobi, kuru uzrok, izdzen lielākas un mazākas vadziņas, mācoties, kā jāsagatavojas sējas darbiem.

Maijs

- Sameklēt kalendārā **lejkannu**. Izrunājiet, ka augiem, tāpat kā cilvēkiem, ļoti nozīmīgi ir padzerties, lai varētu augt un attīstīties. Noskaidrojiet, kas ir dabas lejkannas, sameklējiet tās kalendārā (lietus mākoņi).
- Izrunājiet, kam vēl bez augiem, kas redzami kalendārā, ļoti vajadzīgs ir ūdens. Varbūt bērni nemaz nezina, ko nozīmē "padzirdīt" gotiņu.
- Uzminiet mīklu: "Četri viena tēva bērni, cits no cita ātri bēg" (gadalaiki)! Rosiniet sarunu par katra **gadalaika** skaistumu un nozīmi. Varam priecāties, ka Latvijā ir četri gadalaiki.

Jūnijs

- Sameklēt kalendārā ziedus un augus, ko var izmantot kā veselīgu **zāļu tēju**. Pārrunāt ar bērniem, kādas zāļu tējas viņi zina, kāpēc tās jādzer. Var mācīties to, ka tējas visbiežāk jāvēc augu ziedēšanas laikā, sausā laikā un jāžāvē ne tiešos saules staros.
- Sameklēt kalendārā **siena zārdus un grābekļus**. Ar bērniem pārrunā, kā un kāpēc jāpļauj zāle un jāžāvē siens, kur to var glabāt. Par to, lai gotiņai būtu ziemā ko ēst, jādomā jau vasarā. Jūnijs ir siena laiks. Var pārrunāt to, kam vēl no mājdzīvniekiem garšo siens (zirgi, truši, aitas, kazas u.c.). Bērni var salasīt pļavā puķes, smilgas, lapiņas, sakaltēt tās un izbaudīt siena smaržu.

Jūlijs

- Labības novākšanas laiks. Sameklēt kalendārā **vārpas un graudus**. Atkārtot zināšanas par miltiem, maizes tapšanu un to, ka rupjāka maluma milti un rupjmaize ir daudz veselīgāka par smalkmaizītēm. Arī gotiņām tiek doti milti un placināti graudi, lai tās būtu spēcīgākas un veselīgākas, piens būtu augstvērtīgāks.

Augusts

- Augusts un septembris ir ievārījumu gatavošanas laiks. Sameklēt kalendārā **ievārījuma burciņus**, noskaidrojiet, kuri ievārījumi bērniem labāk garšo – meža vai dārza ogu. Vai ievārījumu var ēst arī pie gaļas ēdieniem? Brūkleņu ievārījumu var ēst pie gaļas ēdieniem, tāpēc sameklējiet kalendārā brūkleni un izrunājiet, kur tā aug!

Kalendārā izkrāsoti visi 12 burkāni - gads noslēdzies!

Kalendārs ir pelnījis mazus svētkus, kad tiek noņemts no sienas, tāpēc aicinām uz **Nelielu konkursu!**

Lai pateiktu paldies Jums un bērniem, aicinām pastāstīt, kā Jums veicās šī gada laikā, aizpildot kalendāru! Mēs gribam zināt Jūsu pieredzes stāstus un pastāstīt tos arī citiem mājaslapā www.piensaugliskolai.lv. Tās var būt fotogrāfijas ar aprakstiem, zīmējumi, kolāžas, video un citas formas darbi. Pieredzes stāsti var būt par vienā mēnesī paveikto, tie var būt par aktivitātēm visa gada garumā.

Pieredzes stāstus sūtiet Lauku atbalsta dienestam uz e-pastu prese@lad.gov.lv, norādot "Piens un augļi skolai kalendārs".

Pieredzes stāstus varat sūtīt mums visu 2019./2020.mācību gadu, līdz 2020.gada 31.augustam!

Mīļie pedagogi!

Veiksmi jaunajā mācību gadā un priecāsimies, ja kalendārs būs Jums darbā noderējis!

Kalendāru un uzdevumus ierosmēm gatavoja: SIA "AiKu" radošā grupa